

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Kedden Oktober' 1. s6 napján, 1816-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Azon szerentsétlenek' története' leírásának végezte, kik a' *Medusa*' elsüllyedése után egy rongyos tutajon 13 napig kinlódtek a' tengeren: —

„Már azt gondoltuk, hogy a' tsendesség helyre állott volna, 's előbbeni helyünkre a' tutaj' közepire vissza tértünk vala: fegyvereinket azonközben megtartottuk magunknál. E' lehetett valami éjféltájban. Alig telt-el egy óra, a' katonák ismét feltámadtak. Ezek már nem volt, hanem testi erejekre nézve még jól bírták magokat. Tudván hogy fegyver van náluk, kéntelenek valánk ismét oltalmazó állásba helyheztetni magunkat ellenek. Ók minket megtámadtak; mi megfeleltünk nekik: 's nem soká holt testjeik borították el a' tutajt. Némelyek közzülök, kiknek fegyverek nem volt, fogaikkal mardostak bennünket; sokakat rútul össze martzongoltak közzülünk; az én vállaimat és lábaimat is keményen megharapdosták. Tsak valami 12-ten vagy 15-tön voltunk, a' kik mind ezeknek a' dühösködőknek ellentállani kéntelenítettünk; tsak az égygyesség tett erőssé bennünket. Végezetre feljött a' nap a' rettenetes verekedés' helyének megvilágosítására. Az esztelenek közzül sokak magok a' tengerbe ugrántsoltak vala. Azoknak száma, kik ezen éjjel meghaltak, legalább 60-ra vagy 65-re telt. A' kik kétségbeesésből magok álltek a' vízbe magokat, valami egy negyedrészét tették az elvesztek-

nek. Azok közzül, a' kik vellünk tartottak, tsak kettő, 's tiszt egy sem esett-el. Napfeljötekor egy újabb szerentsélséget vettünk eszünkbe; a' dühösködők azon éjfel a' lárászásokozben két hordó hort 's két vizes hordót, mellyeknél több nem volt a' tutajon, a' tengerbe vetettek vala. Már tsak egy hordóborunk vala. Mi még 67-ten valánk; fél portzióra kelle magunkat tenni, melly ismét újabb zúgolódásra adott okot a' kiosztáskor. A' dolog már annyira ment vala, hogy egy legrendkívülvalóbb eszközöz kelle folyamodnunk szerentsétlen életünknek még egy kevés nyujthatása végett. Feláll a' hajam az irtózás miatt, hogy le kell a' dolgot írnom; a' penna kiesik kezemből; halálos hideg fogja-el minden tagjaimat. Nagy Isten! Felmérészeljük-e még atyafi társainknak vérekkal bemotskólt kezeinket hozzád emelni? a' te jószágod véghetetlen, 's a' te atyai szíved már eddig kétségenkívül meghotsátott a' mi hánkódásunknak, azon bűnért, melyre minket nem a' mi akaratunk hanem a' legszorgatóbb kéntelenség vett réá. Azok közzülünk, kiket, az általam mindjárt leirt szerentsétlen éjzánkán a' halál meg kiméltt vala, azoknak a' holt testeknek estek, mellyek még a' tutajon a' vízben heverték, azokat darabokra vagdalták, 's némelyek közzülök akkor mindjárt még úgy frissen enni kezdték azoknak húsát. Sokak ugyan nem akartuk ezt tselekedni, hanem végezetre mi is engedni kéntelenítettünk annak a' hailandóságnak, a' melly erőssébb az emberiségnél,

's úgy néztük ezt a' rettenetes eledelt, mint megtartatásunknak szánakozásra méltó eszközét. Megvallom, hogy én magam javasoltam azt, hogy szikkasztjuk meg ezen tagokat, hogy kedvesebben izeskedjenek. Azok a' néhányak, a' kik még most eleintén rá nem vehettek magokat erre az eledelre, borportziót nagyobbat kaptak. —

Ez a' nap is eltelt, a' nélkül, hogy segedelmünkre jött volna valaki. Elkövetkezett az éjtaka is. Szunnyadoztunk néhány szempillantatokig, de a' melly szunnyadozást legrettenetesebb álomlátások szaggatták félbe. Napfeljőtekor ismét a' tutajon a' vízben beverni szemléltük néhány társainknak holt testjeiket. Mind a' tengerbe hánytuk őket egygyenkívül; ezt azért tartottuk meg, hogy megegyük a' húsát. Délutáni 4 órájában egy szerentsés történet néminémű vigasztalásunkra szolgált; a' repülő halak rajmódjára közelitettek tutajunk mellé, és sok közülök, tutajunk' két végének a' vízhől kilátzó 's egymástól távol álló gerandái közé akadván, többé el nem mehettek. Mi pedig őket onnét kiszedegetvén, legalább 300 halra tettünk szert. Első gondunk a' volt ezen történet után, hogy az Istennek ezen nem várt jó teteményiért hálákat adjunk. Egy kevés megszárazott puskapornak, atzelnak, kovának, száraz rongynak, 's egy üres hordó' darabjainak segedelmével tüzet csináltunk egy tűzhelyre, a' melly néhány egymásra rakott 's lutskos ruhadarabokkal beborított deszkából állott. A' halat sülvé ettük; igen jó ízűn esett. De ettünk mellette társaink' busából is, a' melly sülvé sokkal jobb ízű volt, 's a' melyből a' tiszték és én csak is most ettünk legelőször. Az éjtaka ismét elkövetkezett, 's kölömben szerentsésnek lenni látszott volna, ha ismét újabb vérontás nem adta volna magát kövöltünk elő. A' tutajunkon találtató *Olaszok*, *Spanyolok*, és *Szerentsenek* az előbbéi verekedésben vagy nem részesültek, vagy a' kik részesültek is, véliüak tartottak a'

támadók ellen. Most ellenben ezek támadtak fel ellenünk, olyan feltett czéllal, hogy minnyájunkat a' tengerbe hányyanak. Így tehát ismét fegyverhez kelle kapnunk. Legbajosabb volt megesmérni köztök a' bűnösöbbecket; ezeket a' mellettünk hűségben megmaradott hajós legények mutatták ki. A' verekedést egy *Spanyol* kezdette-el, ki az Istennek nevét segítségül híván, magára keresztet vetett, 's kardját tsóválta. Ezt hajós legényeink egyszerre felkapták 's a' tengerbe vetették. Ennek látására a' társai elő rohantak, és boszszút akartak érette állani, de vissza verettek, 's a' tsendesség ismét helyre állott. —

Eljött a' 6-dik nap is. Én az evéskor megszámláltam embereinket. Még harminczan a' valánk életben. Már hűséges hajós legényeink közül is oda lettek valóton; a' még élők nagyon keserves állapotban valának. A' tenger' vize, testünknek alsóbb részeiről a' bőrt leette vala; testünket ütések és sebek borították-el, melyeket a' tengernek edző vize kegyetlenül rágván, minden szempillantásban rettenetes ordításra kellett fakadnunk. Alig találtattak huszan közöttünk, a' kik fennállhattak 's lábaikat mozgathatták volna. A' hal már mind, 's kevés híjján a' bor is elkölt vala. Halunk még tizenkettő, borunk 4 napra való volt még. Így szollottunk egymáshoz: négy nap múlva semmink se' lesz, 's a' halált e'képpen el nem kerülhetjük. Így is okoskodtunk, hogy, ha a' tsajkák az *Afrika* partok mellett hajótörést nem szenvedtek, *St. Louis*hez megerkezhettek 3 vagy 4 napok alatt; azután idő telt benne, míg hajók küldtethettek-el felkeresésünkre, 's arra is idő kívántatik, hogy ezen hajók ráánk találhassanak. Tehát meghatároztuk, hogy mind addig iparkodjunk megtartatásunkon, míg csak lehet. Hanem éppen ez napon történt, hogy a' katonák a' még meglévő egy boros hordónk mellé lopódván, azt megfurták, 's egy tsöt dugván a' lyukba a'

bort itták. Mi előre megeskudtunk vala arra, hogy a' ki valami e' félére vetemedik, megöletetik. Tehát most ezen törvént szorosán teljesítettük, 's két katonát, a' kik bünösöbbségnek találtattak, a' tengerbe vettettünk. —

„Így tehát már most még 28-tzan valánk életben. Ezek között csak 15-tön találtattak olyanak, a' kikről gondolni lehetett, hogy még néhány napokig élhetnek: a' többeket terhes sebek fédvén, már ezeken sem voltak. Azönközben halálokig csak elkölthettek volna még ezek is 40 palatzk bort: pedig réánk nézve, 40 palatzk bor megbe-tsúlhetetlen kints lett volna. Tanátsot tartottunk. A' betegeket fél portzióra tenni nem egyéb lett volna, hanem csak az ő halálokot néhány szempillantatokkal siettetni: semmi élelmet nem adni pedig nekik, annyi, mint őket mindjárt megölni. Hosszas tanátskozás után a' lett a' határozás, hogy a' tengerbe kell őket vetni. Ez az eszköz, bár mi kegyetlen volt egyéb tekintetben, elég az a' dologhoz, hogy a' megmaradandóknak öt napra élelmet 's naponként három mészely bort adott. Már csak a' vala hát a' kérdés, hogy ki vigye véghez a' határozást? A' halál' szüntelenül szemeink előtt való állásának képzelése, a' kétségbeesés, 's végre az a' felől való meggyőződés, hogy ezen rettenetes eszközzel való élés nélkül bizonyosan mind el fognak veszni, oly keményvé tették vala szíveinket, hogy már semmivel sem gondoltunk egybél, hanem csak hogy magunkat miképpen tarthassuk meg. Három hajós legények és egy katoná, magokra vállolták a' rettenetes munkát. Mi fere fordítottuk a' szerentsétleneken síráunkozó szemeinket; az önként vállalkoztak pedig elvégezték a' szomorú munkát, a' melly azonközben tsakugyan megtartotta a' még hátra lévő 15 embereknak életjüket, minthogy azután még öt nap múlva menekedtünk ki a' veszedelemből, ezek a' tengerbehányatott emberek pedig, ha a' tutajon megtartottuk volna őket 's ők még 48

órát éltek volna, így a' mi eleségünk két nappal fogyott volna el, előbb, hogy sem ki-menekedtünk. Mikor az *Argus* nevű Brigg réánk talált, már tsak egy ebédre való borunk volt. —

„Ezen szerentsétleneknek a' vízbehányattatások után fegyvereinket is mind a' tengerbe hánytuk; úgy iszonyodtunk tőlök, hogy már réájok sem vethettük szemeinket. Még öt legrettenetesebb napok valának hátra kimenekedhetésünkig; ennyire vala élelmünk igen szűkön. Minden tagjaink elszakadtakvala; alig mozgathattuk őket. Álmunkban is öszszemartzongott, öszszedarákoltatott szerentsétlen társaink forogtak képzelődésünkben. Halálunkat óhajtottuk minnyáján. A' nap' sugárai által kettőztetett égető szomjúságtól oly kegyetlenül fogyasztattunk, hogy vizelletünket pléh edénykében meghűtvén, azzal enyhítettük megszáradott ajakainkat. A' tenger' vize nevelte inkább szomjúságunkat, mint oltotta. Három napokig vártuk ezen kínos állapotban a' halált: életünkkel már oly keveset gondoltunk, hogy némelyikünk a' tutajunk körül uszkáló disznóhalak' láttára ferdődztek. Jól tudtuk, hogy 12 vagy legfeljebb 15 palatzk borunknál több már nintsen a' hordóban; már most attól a' hustól is rettenetesen kezdettünk irtózni, mellyel eddig élőködtünk vala. —

„Kapitány *Dupont* 17-dikben reggel a' látás' határozatjának minden pontjai felé forgatván szemeit, egyszer tsak felkiált, nagy örvendezéssel, jelentvén, hogy hajót lát felénk közelíteni: de a' még oly meszsze volt, hogy tsak árbótfáinak hegyeit láthattuk tisztán; egy Briggnek tartottuk. Tsak ily meszsziőről való meglátása is ezen hajónak oly nagy örömet gerjesztett bennünk, hogy leírni lehetetlen; de ezt tsak hamar új félelem zavarta meg; nem soká eszünkbe vettük, hogy az említett hajórol a' tutajunkat, oly nagy meszszeségről a' tenger' habjai között bajos meglátni. Mindent

elkövettünk, hogy magunkat megmútathassuk. A' hordok' abrónsáit kiegyenesítettük, azoknak végeikre külömbkülömb színű zsebkeszkenőket kötöttünk, 's a' levegőben tsóváltuk: hanem minden e'féle iparkodásaink mellett is egyszer tsak azt vettük eszünkbe, hogy a' *Brigg* éltünt szemeknél. Az öröm miatt való tsaknem megholondulás' állapotjáról ismét a' legnagyobb szomorkodás' állapotjára' esénk-le. A' mi éngem' illet, már most irigyletem azoknak állapotjokat, a' kik kevés napok előtt mellettem elhullottak vala. —

„Minekútánna a' legkínosabb gondolatok közöt két órát e'képpen töltöttünk volna el, ekkor ismét elordította magát nagy örömmel az egygyik társunk; ábrázatján legnagyobb megvidulás vala lefestve; karjait a' tengerre kiterjesztvén az öröm miatt alig lehelhetett, 's tsak aligalig tudta kinyegni ezen szókat: *Kimenekedtünk; a' Brigg nem messze van tőlünk!* Nem is volt már messzebb egy harmadrész mértföldnél, 's telyes zászlókkal közelített felénk. Szemünk könyvben lábbadva minnyájunk kezünkbe vettünk valamit, ki keszkenőt ki egyebet, 's ezeket tsóválván, így vártuk a' sebessen közelítő *Brigg*-et. Még jobban eltelünk örömmel, midőn azt láttuk, hogy a' nagy árbótzfa' hegyéről egy nagy fehér zászló van kifüggesztve; minnyáján e'képpen kiáltoztunk: Tsakugyan Frantziák tehat, a' kiknek megtartatásunkat köszönhetjük! —

„*Argus* volt a' *Briggnek* ueve, még valami két puskalövésnyire lehetett tőlünk. A' fedelen álló hajósok, kezeik kiterjesztése 's kalapjaiknak tsóválása által jelentették azon való örvendezéseket, hogy megtarthatnak bennünket. Kevés idő telt belé, hogy az *Arguson* valánk. Gondoljunk már most tizenöt, fél meztelen, a' nap' sugáiraifol össze perselt ádrázatú és testü zzerentsélen embereket, a' kik között tizen; tagjaikat is alig mozgathatták, 's tsak nem egész testek-

ről oda lett vala a' bőrt. Emberi formánkat még vadabbá tették vala béesett nagy szemek 's hosszú szakálaink. A' *Brigg* igen jó huslevest-kaptunk, melynek főzéséhez azonnal hozzá fogtak, hogy bennünket megláttak. Kaptunk igen jó bort is, a' melly vissza adta elveszett erőnket. Nagy gondal és szeretettel láttak hozzánk; sebeinket békötötték; más nap' már néhányan lábba állhattunk és járhattunk. —

„Hallatlan szenvedéseinknek előbeszélése után, a' mellyeknek 12 napok alatt kitételve valánk, engedhessék meg nekem, hogy tehessen közönségessé azoknak neveiket, a' kik véllem egygyütt, ezen szenvedésekben mind végig részesültek. Így neveztetnek: —

„*Dupont, Lheureux, Lozac, Clairet*, katonatisztek; *Correal, Cap-Verdi* inzsínör; *Griffon-de-Bellay*, a' *Senegali* Kormányozó titoknokja; *Coudin*, első rangu tengerikadét; *Savigny*, az elsüllyedett *Frégát* második seborvosa; egy *Strázsa* mester; *Tourtaude*, patantanyus; *La villette*, útas, a' ki *Cap-Verde* szándekszott; *Coste*, hajós légény; *Thomas*, evezőmester; *Francois*, betegekhezlátó; *Jean Charles*, közkatoná. —

„Költ az *Echo* nevű Korvettén, Augustus 22 dik napján, 1816-ban: —

„A'írta: *Savigny*, Seborvos.

A' Király rendelést tett, hogy egy tengeri tisztekből álló hadi ítélőszék hivattasék öszsze, melly az elsüllyedett *Medusa* nevű *Frégát* kommandánsára 's egyéb tiszteire mondjon iteletet, azért, hogy hazajokfiat, kiknek megtartatása reájok biztatott vala, ily embertelen és gyáva módon elhagyták.

Páris mellett a' *Kalvária* hegyén, mint előre leiratott vala, nagy pompával tartották Sept. 14-dikén a' *Kereszt* felmagasztaltatásának innepét. — Sept. 11-dikén fényes pompával tartotta az *Orosz Követ Generális Pozzo-di-Borgo, Sándor* innepét; valamint

az ő Követi, úgy az Orosz Konzul' *Dollicent* konzuli haza is, estve szépen megvilágosítottak. —

Lilleben a' katonaság és polgárok között valami larma történvén a' theátrumon, jönnek találta a' 16-dik katonasztály' kommandansa kihirdettetni az alatta lévő seregeknél, hogy azok, a' kik valamely theátrumon és egyéb közönséges vagy magános társaságokba megjelennek, minelőtte oda hélépniének, a' tsákojokat, sisakjokat, vagy kalapjokat mind levegyék, valamikor tsak szolgálatban nem lesznek.

Hertzeg *Wellington* egy időtől fogva a' Frantzia végdepartamentekben fekvő Szövetséges seregeknek megmustrálásában foglalatoskodik, a' mellyet *Alsatziában* az *Austriai* seregeknél kezdvén, úgy megy tovább a' *Bavarus*, *Wurtembergi*, *Prussus*, *Orosz* 's egyéb egymásután következő és különböző lögérekbe össze gyülekezett seregekhez.

A' Király, Sept. 17-dikén *Granátiros* testörző rubában *Angouleme* és *Berry* Hertzegnek' társaságában, *Vincennesbe* vette útját, az ott lévő pattantyusok' mustrájának tartására. A' *Princzek Compiegnében* voltak.

A' *Párisi* újságokban így szollanak *Bourgból*: — "Az itt lévő ítélőszék néhány napoktól fogva egy özszeesküvésnek megvilágosításával és megítélésével foglalatoskodik, melly a' *Grenobeli* támadásnak kiütését megelőzte vala, és a' melly a' Király' *Legitimus* országolásának felfordítására, vagy megváltoztatására, a' polgárok között való hadakozásnak felélesztésére, 's az öldöklésnek egy vagy több közönségekben lejendő elterjesztésére volt intézterve. Az özszeesküvésnek feje vala *Savarin* nevű régi katona; az özszeesküvésnek részei az ő apja, a' maga két fia, és két más polgárok. A' *Lyon*i Királyi ítélőszéknek előtűlője maga személyesen is járt *Bourg* városában ezen özszeesküvésre nézve, a'

melly buzgóságáért nagy ditséretet is kapott. A' Királyi Prokurátor, kifejtette az ítélő bírák' előtt ezen özszeesküvésnek a' *Grenobeli* támadással volt özszeesatoltatását, az itt következő környúlállásokból, tudni illik: Hogy *Savarin* a' *Legitimus* Ország-lószéknek nemsoká lejendő megváltozásáról beszélt; hogy ő ez ellen átkozódásra fakadott; és hogy ő az *Isere* departament-béli nyúghatatlanokadásoknak kiütése előtt egy utat tett a' *Grenobeli* támadásnak serege felé. Az ítélet már kimondattatott ezen özszeesküvésre, és oda megy-ki, hogy *Savarin* maga halállal; az ő apja és nagyobbik fia, azért, hogy özszeesküvést az előljárok-nak bé nem jelentettek, őt esztendei fogsággal 's öt-öt száz Frankokból álló birság-fizetessel fognak megbüntettetni. Ennek felette; büntetésnek kiállása után még őt esztendeig a' Státus felső Politziájának Fő vigyázása alatt maradnak, és ketten 3000 Frankokból álló *Cautziót* tartoznak letenni. A' két polgárokközzül egygyik ugyan a' lú-nős czélzással való vádoltatás alól feloldoztatott, azért, minthogy az özszeesküvést a' Polgármesternek, még minden vizsgálódásnak elkezdődése előtt bejelentette: mindazonáltal tsakugyan egész életében politziái felvigyázat alatt kell neki maradni, 's 500 Frankokból álló *Cautziót* kell letenni. A' másik polgár, valamint szintén a' *Savarin* 15 esztendő fia is, feloldoztattak a' vádalól. Ez szerint az egész özszeesküvés tsak egy katonára, a' ki illetlenül beszélt, egy apára és fiára, kik az özszeesküvést beárulni elmellőzték, egy polgárra, ki a' beárulást megtette, és két ártatlan emberekre terjedett-ki."

A' *Drome*' departamentjéből így írtak *September* 9-dik napján: — "Romanban néhány napok előtt sok puskára találtak, melyeket egy odaváló fegyvertsináló kováts mesterember készített. Minthogy az ő czélzása gyanus, tehát őtet ítélőszék' eleibe czitáltak. — Tegnap *Valence* városánál a' *Didier*

Öszszeskűvésének részesei közül 24-gyet, a' kik gályára ítéltettek, hajóra ültettek. Szegények, tsendes elmével voltak 's úgy viselték magokat, mint ha legjobb dologban járnának; még tréfát űztek állapotjokból.“

Bordeaux és *Montpelier* környeikeiken Sept. 9-dikén a' meleg idő ismét beállván, 's magát azolta is állandónak lenni mutatván, déli Frantzia országban ismét reménység, vala a' jó őszköz.

B e l g i u m.

A' *Belga* Király ilyen jelentést és törvény-jovallást küldött a' nyomtatásbéli szabólátáságnak meggátoltatására nézve, a' törvényhozó Gyűlésnek második kamarájához: —

„Nemes és nagy hatalmú Urak! Az a' tziykkelye a' Constitúciónak, melly a' nyomtatásbéli szabadságért kezeskedik, pontosan meghatározza, hogy minden ember felelni tartozik azért, a' mit ír, nyomtat, 's közönségesse teszen vagy elterjeszt. Hogy ezen felelettel való tartozásnak kiterjedését 's azon formalitásokat, mellyekkel ez végrehajtatik, esmérni lehessen, szükséges megkérdezni a' büntető törvényes könyvnek eről való rendelkezéseit. Hanem ezek a' Rendelések, sokaknak vélekedések szerint nem elég meghatározottak 's nem elég tökéletesek arra, hogy azok az Országlószeket egy olyan országban, a' hol a' *Censúra*, a' tetszés szerént való elfogattatás, 's az erőszakos jussal bíró politziának egyéb segedelemkűtfejei, megtiltatott eszközök, 's megtiltatva is főgnak maradni, a' rossz indulatú emberektől való megbántatás és rágalmatás ellen megoltalmazhassák. Azonban, valameddig valamely országnak nemzeti tulajdonságát, a' tsendességnek és egyenességnek szeretete fejezik ki, addig semmi fundamentomos félelemre nem szolgáltathat okot az igazság és tévelygés között való tusakodás; 's ez a' bizakodás okozta azt, hogy

mi semmi fundamentumot nem találtunk arra, hogy a' gondolatoknak a' belső igazgatásra nézve való kifejeztetését valamely feltételek által megszoritassuk, avvagy hogy ahoz, a' mit a' már fennálló törvények előnkbe írtak, még valamit adjunk. —

„De másképpen van ám a' dolog a' mi közönséges írásainkban a' szomszéd ország-lószekek 's a' véllünk békességben és egygyetértésben élő Hatalmasságok ellen intéztető megbántásokkal. Tudva van az Nagy Hatalmasságtok előtt, hogy ez a' visszaélés nállunk néhány hónapoktól fogva szünetelennül nevededik; és bennünket azok a' sok megújított panaszok, mellyeket ez okozott, emlékeztetnek, hogy eljött légyen az ideje hogy ezen visszaélésnek határt szabjunk. A' mi czélzásunk a' vala, hogy ennek a' törvényjovallásnak (projektumnak) a' melly ezéránt néktek előtekbe fog terjesztetni, készítésében, minden rendelés sőt a' legkissebb kifejezés gondosan elkerültessék, melly miatt a' mi alattvalóink közül valamelyik azt gondolhatná, hogy ő a' maga gondolatainak vagy gondolkodása' módjának ki nyilatkoztatásában, a' mellyek néki a' Status' javára, a' tudományoknak terjesztésére, 's a' megvilágosodásnak előmozdittatására tartozni látszanak, meggátoltatik. —

„De mit nyerhetnének a' megvilágosodás 's az emberi tudományok, 's mit nyerhetne a' baza, a' Monarkháknak, a' kik nekünk Szövetségéseink, személyes *characterik* ellen való megbántó kibovátkozások által, mit nyerhetnének ezek azon principumoknak, mellyeken a' véllünk határos tartományokban a' társasági rend és a' közönséges tsendesség fundírodnak, vakmerő felfordítása által? — “ A' népnek a' maga jussaival és privilágiumaival való élest megtartani, kétségenkívül egygyik azon fő kötelességek között, mellyeket a' Király és a' Közönséges Rendek (a' törvényhozó gyűlés tagjai) telyesíteni tartoznak: de nem keve-

sebbé parantsoló szó hív-meg bennünket másfelel arra is, hogy országunk' más nemzetekkel való barátságos állapotjának fenntartására is vigyázzunk, 's őtet a' külső országoknak ő eránta viseltető jó akaratjok felől bátorságba helyeztessük. Azok az eszközök, a' mellyek ezen tárgyra nézve Hatalmas Uraságtoknak a' figyelmetességre való vétel végett ajánlatni főgnak, mindennek felett ezen utolsó tekintetből és arra a' kötelességre nézve érdemlik meg leginkább a' megfontoltatást, a' melly azt kívánnyatólünk, hogy vigyázzunk, hogy azon Ország' (Belgium') lakosai, melynek felállítatásával egyenesen a' közönséges békeségnek és tsendességnek megerősítésére vala a' czélzás, új nyúghatatlanzkodással és semmi meghasonlással ne vádoltathassék. Költ *Hágában* September 12-dikén, 1816-ban. —

„Wilhelmus.

(Az ezen jelentés vagy követség mellé tartozó törvényprojektum a' jövő pénteken következik).

B e t s.

Ma, Oktober' 1-ső napján, elégették a' Glaszin a' negyedik 10 millió, váltócedula forintokból álló summát, a' melyről ilyen jelentést adtak ki tegnap: —

Majland. Ricnát ő Császári Fő Hertzog-sége Sept. 22-dikén estveli 6 órakor, *Como* és *Varese* felől jöven; megérkezett ezen városba.

Triest Sept. 22-dikén: — „Két hónapok alatt 160,000 mérő búza érkezett ide Odesából és Egyiptomból, melyből még 100,000 mérő nintsen eladva. A' télnek elkezdődése előtt még útnak indítanak a' nevezett

helyekről valami 150 vagy 180 ezerig viló mérő gabonát. Apó hajókkal telben lehet evezni a' Fekete-tengeren, tehát ezek akkor is főgnak *Odessából* Konstantinápolyig gabonát szállítani, a' honnét ezt szünet nélkül lehet az *Archipelaguson* hozzáuk hordani. — *Odessából Livornóba*, is raponként érkeznek a' hajók gabonával. Mostanság 3 napok alatt 130,000 zsák (197000 mérő) érkezett meg, a' hol igen nagy örömet okozott ez a' ritka történet is, hogy *Hamburg* ból is számos hajók érkeztek meg oda gabonával, minthogy, mint mindenfelől írják, az *Északi* tartományokban az idén nagyon jó aratás volt. —

„Itt *Triestben* ritka dolog az, a' mi most történt, hogy *Amerikából* érkezett ide *riskása*; 's oltsóbban adták, mint a' *Majlandit*. —

„Ma ismét egy *Amerikai* hajó kötött ki ide, a' melly 38 napok alatt tette meg ezen utat.

H i r a d á s.

Az *Austriai Nemzeti Bankó'* igazgató-elöljárói közönségesen hírül adják, hogy az 1816-ban Junius' 1-ső napján költ Felső-ges Pátens szerént a' béváltás és az Aktziákba való bétételnek útján öszvegyült papíros-pénznek tíz milliókhoz álló summája a' Glaszin levő Elégető házban, a' Cs. Kir. Biztosnak 's a' béváltó és Eltörő égygyesült Deputatio' Küldöttjeinek jelenlétében, a' meghatározottatva levő vigyázással 's kontrolliroztatással, hólnap Oktober' 1-ső napján közönséges módon semmivé tétettetik.

Béts, Sept. 30-dikén, 1816. —

Gróf *Nemes Adán*, ideigvaló Bankóhormányos.

Hippenmayer Konrad, ideigvaló Bankóigazgató.

Bogner Ferentz, ideigvaló Bankóigazgató.

Sept. 27-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltócedulában 316 forintot,
— egy Császári aranyért 14 fl. 43 kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — krt.
Sept. 28-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltócedulában 315 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 14 fl. 50 krt.
Sept. 30-ik napján 100 forint huszas pénzért, Váltócedulában 317 forintot. —
egy Császári aranyért, — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adták
A' marhahusnak fontja Oktoberben 26 kr.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

A' Pesten September' 21-dik napján költ levelekben, czekek olvassuk:

Magyar Ország.

Budán a' folyó hónap 17-dikén ele-
tének 78. esztendejében meghalt Ngs Kis-
Jókai Takáts Ferencz Ur, a' Magyar Kirá-
lyi Kamarának nyugodalomban élő Taná-
tsosa, kinek 44 esztendőig szerzett hivatal-
beli érdemeit, és személyes szép tulajdon-
ságait betsülő jóbaráti 's tisztelői, holtatán
is megmutatták eránta való szíves hajlan-
dóságokat, midőn az ő tisztességes el-taka-
rítatására igen nagy számmal megjelentek.

Zágrábból Aug. 30-dikán. Kit ifjú-
ságától fogva külömbféle papi hivatalokra 's
méltóságokra fokonként emelkedni látott
városunk, annak Fő Pappá lett felszentel-
tetését különös örömmel szemlélte. Méltó-
ságos és Fő Tisztelendő Raffay Imre Károly
Ur, kit ő Felsege Diakovári Püspök-
ké nevezni méltóztatott, August. 25-dikén
itt a' Püspöki Székes-Egyházban felszentel-
tetett. — Ezen ritka történetnek hirtel-
tse a' városbeli; hanem a' szomszéd három
Vármegyebeli fő és allrendü Lakosokat is,
ide gyűjtötte. Ezek között fő tekintet érdem-
lett Nagy Méltóságú Gróf Gyula y
Ignác Horvát Országí Bán Ó Exja. A'
külső tiszteletre a' fegyveres Polgárság ál-
lott ki. Magát a' felszentelést pompás egy-
házi fényességgel Nagy Méltóságú Verhó-
vácz Max. Zágrábi Püspök vitte végbe, ki-
nek felszentelő Segéd Püspökjei voltak: Méltó-
ságos Somogyi Leopold Szombathe-
lyi, és Mélt. Kurbéli György Veszpré-
mi Püspök ő Nagyságok. A' felszentelés és
a' Mise alatt a' Polgárság puskából lövöldöz-
t, 's a' Mozsár ágyúk a' hegyekről zen-
gettek. Az nap Ó Exja a' Zágrábi Püspök
meg vendégelte a' főbb személyeket két
-alotákban. — Estve muzsika - Akademiát
sajolt, mellyre a' Kir. Professorok is hiva-
lok voltak. Más nap az új felszentelt

Püspök adott fényes ebédet a' Vendégeknek.
Harmad nap pedig Ó Exja a' Horvát Orzá-
gi Bán adott nagy Vendégséget. Ez nap
visszatértek hazájokba a' két Magyar Or-
szági Püspökök, kik magok után igentisz-
teletes emlékezetet hagytak Zágrábban. —
Az innepet többen Vers-ekkel is megtisztel-
ték, 's nevezetesen T. T. Rácz István
Ur a' M. Nyelv és Literatura Tanítója deák
vitézi Versekkel tisztelte.

Erdély Ország.

Kolosvárott Sept. 10-diken meghalt Ma-
gyar Kir. Helytartószei Tanácsos Nagysá-
gos Bizáki Puky László Ur, a' ki Fel-
séges Rendelések mellett Nemes Küküllő
Vármegyébe Királyi Biztós-képpen volt ren-
deltetve. — Őtet épen munkájának végén
erte el a' nyavalya, 's midőn gyógyulás vé-
gett Kolosvárra jött volna, őtet a' halál ér-
demes életének 64-dik esztendejében elra-
gatta.

Kikészített (tsávált) Orosz tehénbőr.

A' hazai kikészített tehénbőr annyira
megfogyatkozván, hogy annak 16 fontól
fogva 20 fontot nyomó párját, 60-tól fogva
80 forinton is adják, jelenti a' *Leitmayer*
Chr. Ig. Cs. K. privilegiált Bőr-fabrikája és
Nagy Kereskedése Brunnben, hogy ott,
valamint szintén az ő Betsben lévő maga-
zinumában is az úgynevezett Rothenthurn utzá-
ban a' nagy Rúsden Pfeningnél, a' men-
nyi kell anyyi, legjobb tulajdonságú, Orosz
tehénbőrt (Suchten, Bagaria), párját 10-
től fogva 12 forinttal oltsóbban lehet talál-
ni. Egyszermind az is tudtára adatik azon
bőrrel kereskedő, és bőrrel foglalatoskodó
tsizamester uraknak, a' kik a' bőrnek
ezen nemét, ennek szagáért vagy színiért
használhatónak lenni nem gondolják, hogy
ezt a' bagaria (Suchten)-szagot 's ezt a' színt
egészszen él lehet venni, ha a' bőr két vers-
ben meleg tserbe tétetik, 's a' tserbe mind
annyiszor 6—8 lóth Só-spiritus elegyítettik.